

פרס קמרון לד"ר פרנצוס

שהתעוררו בשדה בשטח הפוריות. הוא היה הראשון בעולם שפיתח את שיטת האפידמיולוגיה הקלינית לתסמונות, שגורמיהן מולטיפקטוריאליים וטבע שם ומושג זה, שהפך היום לנחלת הכלל.

עוד לפני 17 שנה נתקל הצוות פרנצוס-דודסון-מאיר בהתנגדות עזה ביותר של כל המי ומי בבוואריה העולמית. עצם הרעיון, שקיים קשר בין הזנה שונה, לעיתים אף בעונה הקודמת, לבין תסמונת קלינית מוגדרת, כגון דלקות רחם, חוסר תאנה ודלקות עטין, אשר כולן תופעות קליניות מוגדרות הנגרמות על ידי גורמים פתוגניים ספציפיים, היתה לצנינים בעיניהם. רק בשנות השמונים הצליחו חוקרים שונים, בראשם ריד וצוותו ומאיר וצוותו, להוכיח את הקשר והנסיבותיו. ד"ר פרנצוס הוטרד במשך שנים באזור מהחידה שיצרה העובדה, שמדדי ותסמונת חוסר פוריות שונים, מאחזי התעברות ועד לדלקות רחם, מופיעים בעדרים שכנים בעלי גזע ומטען גנטי זהה, החיים בתנאי סביבה זהים (אקלים, קרקע, מים, מבנים), בעלי רמת תנובה דומה, מטופלות על ידי אותו רופא באותה שיטה ומוזרעות על ידי אותו מזריע בזרמת אותם פרים. המסקנה אליה הגיע ואותה הוכיח היא, שהגורם השונה היחיד היתה ההזנה, שלכאורה ניתנה אף היא לפי הנורמות המקובלות והמומלצות. הוא מצא שהשוני התמקד:

- במספר קבוצות ההזנה של חולבות,
- בתכיפות ההעברה של פרות מקבוצת הזנה אחת למשניה,

אין זו תופעה שכיחה בעולם, שרופא וטרינר קליני מקדיש מזמנו לביצוע תצפיות שדה ומחקרים קליניים. מומן לזמן נתקל רופא קליני מוכשר בתסמונת חריגה המעוררת את תשומת לבו, ואם נחון הוא בסקרנות מקצועית הרי מתעמק הוא בבעיה, מתחקה אחר התפתחותה, ולעיתים אף מפרסם את ממצאיו.

כך זכינו לתיאורים ראשונים בארץ ולעיתים בעולם, אודות הפילוראסטרונגים ע"י ד"ר דוד טריינין (האב), אויטימינוז A ע"י ד"ר סולטין, מחקרי הקדחות ע"י ד"ר שטורמן, הרעלות שונות ע"י ד"ר קרומהולץ ובנאדו, והבוטוליסם בסוסים ע"י ד"ר פרנצוס. כולם ידעו לעורר סקרנותם המקצועית של גדולי חוקרינו במכון בכל נושא, במקרים הנ"ל: הפרופסורים קמרון, צור, הדני, פיפאנו, אגד ויונתן אדלר, ובנושא הקדחות את אביו פרופסור שאול אדלר, את כלם ליוותה המחלקה הפתולוגית במכון, בניצוחו של פרופסור תאודור נובל.

בודדים עוד יותר הם הרופאים הקליניים "הנדלקים" לנושא, מתעמקים בו, חוקרים אותו, עורכים תצפיות ומחקרי שדה ומקדישים את מרבית זמנם למשימה זו תוך עבודה קלינית קשה. "החקלאית" התברכה במספר גדול מאד יחסית של רופאים מסוג נדיר זה: ד"ר פרנצוס, ד"ר לוטן, ד"ר מרקוספלד (ניר), ד"ר דודסון, ד"ר זקס, ד"ר רוברט כהן וד"ר בנאדו – לא הזכרתי את כולם, וגם הסדר אינו חשוב, אך אין כל ספק שיש להעמיד את ד"ר פרנצוס במקום הראשון. שמעו עבר את גבולות המדינה, ובקרב למאה עבודות מחקר פיענח חידות קשות

כמו כן, הוא הוכיח את הקשר השלילי בין אירוע דלקות רחם ורפיט ברידר וחקר הן את הגורמים והן את הסוגים השונים של חוסר תאנה.

לאחרונה הוכיח בצורה מבריקה, שקיימות למעשה בכל עדר ישראלי שתי אוכלוסיות פרות, האחת בעלת התעברות גבוהה (מעל ל-60%) אף אם חלו בה אירועים פתלוגיים, השניה פגיעה אשר פוריותה נפגמת ראשונה בתנאי ארץ שונים. היום הוא מקדיש את עיקר מחקריו לחקר ההבדל בין קבוצות אלה והגדרת הסיבות לקיומן.

על כל אלה, ועל הרבה מחקרים אפידמיולוגיים קליניים אחרים אותם לא הזכרתי כאן, מוענק לד"ר גשרון פרנצוס פרס קמרון לשנת 1988.

בשם ועדת הפרס ע"ש קמרון

ד"ר אלי מאיר

■ בצורת התאמת רמת החלבון והאנרגיה לתנובת כל קבוצה,
■ בממשק הזנת היבשות,
■ ביחס מזון גס/מרוכז ובעיקר, בקבוצות ההזנה הגבוהות והזנת היבשות והעגלות לפני ההמלטה.

פרנצוס קבע את הקשר בין אירוע בהפרעות בפוריות ושיעורי ההתעברות:

- בין רמות האנרגיה לאירוע הרפיט ברידר (repeat breeder),
- בין רמות האנרגיה לדלקות רחם,
- בין תכולת המנה במזון גס לבין שיעור התעברות העדר, אירוע חוסר תאנה, ואירוע הרפיט ברידר,
- בין אחוז החלבון במנה לשיעור התעברות הקיץ,
- בין האבסטר ירק לבין שיעור התעברות הקיץ.

שרות בקר

סימון והורדת קרניים לפרות
טילוף פרות ע"י צוות
מיקצועי בכל רחבי הארץ

ובאחריות

שרות אמין

בהנהלת חסן את מחמוד מואסי

טל: 04-868180/1

כפר עבלין
מיקוד 30012